

HVN-NIEUWSBRIEF

No 24 - SEPTEMBER 1999

Open middagen: 2 oktober en 30 oktober (van 2-5 uur)

OPEN DAGDELEN MET NIEUWE VIDEO

De Oudheidkamer is in de komende tijd open op 2 en 30 oktober van 2 tot 5 uur. In principe zijn we open op de laatste zaterdagmiddag van de maand; de openstelling op 25 september wordt echter verschoven naar 2 oktober, dit vanwege het jubileum van de jumelage met Bückeberg (Duitsland). Verschillende Nieuwerkerkers hebben voor hun gasten dan ook de Oudheidkamer (ons 'Hei-matmuseum') als doel.

DIGRO-video maakte in opdracht van de HVN naar idee van de voorzitter de video "**De 's-Gravenweg met de schouw**". Deze is voor het eerst te zien op 2 oktober. Tevens is er dan voor de leden een gratis kopje koffie vanwege het 7,5-jarig bestaan van de HVN. Kunt u ook zien wat er in die tijd bereikt is!

TERUGBLIK SINDS NIEUWSBRIEF 23 VAN MEI 1999

Op Hemelvaartsdag was er een recorddrukte van een 300 bezoekers. 29 mei, 26 juni en 31 juli waren leuk maar rustig. Op Open Monumentendag waren er een 45 bezoekers en is zowel een binnen- als een buitenexpositie over molens geopend (zie verderop). Groepsbezoeken waren er ook weer volop, via 'De Watersnip' bijv. het Emmaüscollege (233 leerlingen in één week!) en het Wartburgcollege. Ook een groep van de Prins Willem Alexanderschool kwam voor de vakantie nog langs. Daarnaast waren er bezoeken van 'collega's' van de Crimpenerhof, alsmede van familiegroepen.

Bij het herinrichten van de stal zorgden vrijwilligers ook voor het aanbrengen van UV-stralenwerende voorzetrampen, zodat alles binnen op kleur blijft (gevolg van een door de secretaris gevolgde cursus over conservatie en behoud).

NIEUWERKERKSE MOLENROEDE EN LANGE SPRUIT UIT NEEDE (Gelderland) RETOUR

Zoals al vermeld is in Nieuwsbrief 23 zijn deze onderdelen van de Essemolen de aanwinst van het jaar!

Een week later dan gepland (vanwege politie-eisen) zijn molenroede en lange spruit uit Neede zaterdagmorgen 29 mei om 6 uur bij de Oudheidkamer afgeleverd. De media-aandacht was haast even spectaculair als het transport, waarvoor we nogmaals Bos Nieuwerkerk Schoorsteentechniek danken. Aangezien zij zelfs voor het bord met bijbehorende toelichting zorgden onthulden de heren Goedegebuure van Bos Nieuwerkerk en zijn transporteur Neleman dat op Open Monumentendag. De tekst van het bord is als volgt:

Roede en spruit van de bovenmolen van de polder Esse, Gans- en Blaardorp

Deze negentiende eeuwse geklonken ijzeren molenonderdelen waren tot 1926 van de bovenmolen van de polder Esse, Gans- en Blaardorp aan de Groenendijk. Vervolgens fungeerden ze in de Hollandsche Molen te Neede (Gld). Bij de restauratie van die molen zijn ze geschonken aan de HVN en in 1999 teruggetransporteerd.

*De roede is gemaakt door de Ouderkerkse smid Pannevis en heeft een vlucht van 26 m. (twee roeden vormen samen het wiekenkruis.) Opvallend zijn de hekstokgaten met -bussen en de kikkers om de zeilen van de wieken aan te bevestigen.
De 'lange spruit' was de uitstekende balk onder de molenkap.*

Met dank aan Bos Nieuwerkerk B.V. voor het retourtransport.

Op 25 juni was intussen de korenmolen te Neede – nog steeds met onderdelen van Nieuwerkerks Essemolen – heropend in presentie van de HVN-secretaris. Dat molenbeleid in

den lande en door de jaren heen divers is, viel hem op: toen deze molen in verval raakte verwierf de gemeente hem en de gemeente betaalt dus – afgezien van rijkssubsidies – 100% van de kosten. Het vervangen wiekenkruis had twee verschillende roeden, genoemd naar de smeden die ze klonken. De Potroede is naast de molen te Neede gebleven en daarbij staat in koper de volgende tekst:

Potroede en Pannevisroede

Gaat u zitten! U kunt plaatsnemen op de Potroede, één van de twee roeden die bij de restauratie van de Hollandsche Molen (1998/1999) zijn vernieuwd. (Twee roeden vormen samen het ijzeren wiekenkruis van de molen.) De andere oude roede was een zeldzaam geklonken exemplaar. Deze negentiende eeuwse 'Pannevisroede' was oorspronkelijk afkomstig van de poldermolen van Esse, Gans- en Blaardorp in de gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel. De Pannevisroede is geschonken aan het museum van de Historische Vereniging van Nieuwerkerk.

Ga eens kijken als u in de Achterhoek komt, het is toch aardig om ook daar naar uw vereniging verwezen te zien!

UIT DE OVERIGE AANWINSTEN

De fam. Vrijenhoek uit Capelle schonk leuke oude boekjes. Van de fam. Verstoep (Moordrecht) kwam een molbord, van dhr Van Bommel een kaasboor en van de fam. Verboom kwamen kruideniersvakboeken. Ex-slager Haak gaf een portret van een oude voorman van 'Ons Huis' en de SDAP hier, Petrusma. De fam. Kordes uit Moordrecht schonk een buizenradio en een Singer naaimachine. Van de fam. Vingerhoeds kwam o.a. een zeer oude melkfles. Mw Oskam schonk een ondersprei voor de bedstee en mw D. Oudijk gaf oude kinder- en schoolboekjes (met een lokaal stempel erin). Dhr C. Doornhein tenslotte schonk paperassen uit de Tweede Wereldoorlog en een visitekaartje van burgemeester Jas.

WELKOM

We heten als nieuwe leden welkom: Dhr en mevr. D. Sterkenburg, Paralleweg-z, 2914 LE Nieuwerkerk a/d IJssel.

MONUMENTENZORG

De Monumentencommissie is dit jaar door het college van B & W nog niet om een adviesbijeenkomst gevraagd.

Als bestuur van de HVN hebben we wel op 13 maart 1999 B & W verzocht om al het mogelijke te doen om de laatste boerderij die dateert van de droogleggingsfase van de polder Prins Alexander, het gemeentelijk eigendom de "Batavier" dus, te behouden en in te passen in welke functie dan ook. Dat gebeurt! Tevens is gevraagd om de al jaren slepende vaststelling van een gemeentelijke monumentenlijst te bespoedigen. (Tot op heden is zelfs nog geen ontvangstbevestiging binnengekomen....) Het bestuur schreef deze brief op basis van een element uit de HVN-statuten: *'...het stimuleren van behoud en bescherming van historische bebouwing, monumenten en objecten van geschiedenis en kunst'*.

Wel verrasten B&W zonder advies van de Monumentencommissie de Stichting Behoud Molen Kortenoord met een 10%-toezegging van de restauratiekosten van max. 2 ton. De stichting op haar beurt verraste Nieuwerkerk met het snel verwijderen van ongewenste aanbouwsels uit deze eeuw als eerste restauratiefase. We feliciteren de stichting o.l.v. Molenaar - en met HVN-bestuurslid Van Oosten in het Comité van Aanbeveling - daar gaarne mee.

Op de Open Monumentendag, 11 september j.l., werd ook in de molen open huis gehouden. Heel wat mensen kwamen een kijkje nemen, en konden verbaasd constateren hoeveel werk er al verricht was.

Adri den Boer had toen op de stalzolder een (tijdelijke) expositie over alle Nieuwerkerkse molens klaar, die nog tot na 1 januari 2000 te zien zal zijn.

Internet

Bij voortduur danken wij [ab-c media](#) te Utrecht voor het snel en om niet toevoegen van onder andere deze Nieuwsbrief aan onze website. (Ons internetadres staat altijd in de kop van deze Nieuwsbrief.) Dank ook aan Inter-box voor de gratis hosting. Intussen heeft onze site zogeheten links met die van het Streekarchief Hollands Midden en de Stichting Behoud Molen Kortenoord.

Vermeldenswaard is daarnaast dat de Oudheidkamer ook voorkomt als 'streekeigen museum' op www.vvvgroenehart.nl.

Vrijwilligers gevraagd

Nog steeds is er behoefte aan (meer) vrijwilligers voor met name de beschrijving van de collectie en voor oppassen/rondleiden. Ervaring is niet vereist: graag wordt er instructie gegeven en ook is er schriftelijk materiaal voorhanden. Bel secretaris Adri den Boer: 0180-314870. Het is leuker dan u denkt!

[Vorige nieuwsbrief](#)

publicatie:hvnweb.nl